TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2016. gada 14. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 2004/18/EK — Publiski būvdarbu līgumi — Pretendentiem noteiktā pienākuma īstenot noteiktu iepirkuma procentuālu daļu, neslēdzot apakšuzņēmuma līgumus, likumība — Regula (EK) Nr. 1083/2006 — Eiropas reģionālās attīstības fonda, Eiropas sociālā fonda un Kohēzijas fonda vispārīgie noteikumi — Dalībvalstu pienākums veikt finanšu korekciju attiecībā uz konstatētajām neatbilstībām — "Neatbilstības" jēdziens — Finanšu korekcijas nepieciešamība Savienības tiesību publisko iepirkumu jomā neievērošanas gadījumā

Lieta C-406/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* (Varšavas vojevodistes Administratīvā tiesa, Polija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 3. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 27. augustā, tiesvedībā

Wrocław - Miasto na prawach powiatu

pret

Minister Infrastruktury i Rozwoju .

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Wrocław - Miasto na prawach powiatu* vārdā – *W. Szuster*, *radca prawny*,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā – *M. Fruhmann*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *A. Tokár*, kā arī *M. Owsiany-Hornung*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2015. gada 17. novembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – poļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publisku] līgumu, piegādes valsts [publisku] līgumu un pakalpojumu valsts [publisku] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp., un labojumi – OV 2004, L 351, 44. lpp.), kas ir grozīta ar Komisijas 2005. gada 19. decembra Regulu (EK) Nr. 2083/2005 (OV 2005, L 333, 28. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 2004/18"), 25. panta, kā arī Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV 2006, L 210, 25. lpp.), 98. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Wrocław - Miasto na prawach powiatu* (Vroclavas pilsēta, Polija) un *Minister Infrastruktury i Rozwoju* (infrastruktūras un attīstības ministrs) par lēmumu, ar kuru tai tika noteikta finanšu korekcija apgalvotā Direktīvas 2004/18 pārkāpuma dēļ saistībā ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto būvdarbu publisko iepirkumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/18

3 Atbilstoši Direktīvas 2004/18 7. panta c) punktam tā bija piemērojama pamatlietas faktu norises laikā publiskajiem būvdarbu iepirkumiem, kas neatbilst izņēmumiem un kuru paredzamā vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vienāda vai lielāka par EUR 5 278 000.

4 Iespēja, ka pretendents par daļu no iepirkuma paredz slēgt apakšuzņēmuma līgumus ar trešajām personām, ir norādīta it īpaši šīs direktīvas 25. pantā šādiem vārdiem:

"Līguma dokumentos [specifikācijās] līgumslēdzējas iestādes var prasīt vai dalībvalsts var prasīt, lai pretendenti piedāvājumā norāda to, par kādu daļu no līguma varētu tikt slēgti apakšuzņēmuma līgumi ar trešām personām, kā arī norādīt piedāvātos apakšuzņēmējus.

Šī norāde neskar jautājumu par galvenā komersanta atbildību."

5 Direktīvas 2004/18 26. pantā "Līgumsaistību izpildes nosacījumi" ir noteikts:

"Līgumslēdzējas iestādes var paredzēt īpašus nosacījumus attiecībā uz līgumsaistību izpildi, ja vien tie ir saderīgi ar Kopienu tiesību aktiem un ir minēti līguma paziņojumā vai specifikācijās. Nosacījumi, kas reglamentē līgumsaistību izpildi, jo īpaši var attiekties uz sociāliem un ekoloģiskiem apsvērumiem."

6 Šis noteikums ir izskaidrots šīs direktīvas preambulas 33. apsvērumā, kurā ir noteikts, ka līguma izpildes nosacījumi ir atbilstoši šai direktīvai, "ja tie nav tieši vai netieši diskriminējoši un ir norādīti līguma paziņojumā vai līguma dokumentos. Konkrēti to mērķis var būt arodapmācības veikšana uz vietas, tādu cilvēku nodarbināšana, kam saistībā ar iekļaušanos ir sevišķas grūtības, cīņa pret bezdarbu vai vides aizsardzība. Tostarp var minēt, piemēram, līguma izpildes laikā piemērojamas prasības – pieņemt darbā ilgstošus bezdarbniekus vai īstenot bezdarbnieku vai jauniešu apmācības pasākumus,

panākt atbilstību Starptautiskās Darba organizācijas (*ILO*) galvenajās konvencijās paredzēto noteikumu garam, pieņemot, ka šie noteikumi nav īstenoti ar valsts tiesību aktiem, un pieņemt darbā lielāku skaitu invalīdu nekā to prasa valsts tiesību akti."

7 Direktīvā 2004/18 ir noteikti arī izvēles kvalitatīvie kritēriji, kas ļauj noteikt kandidātus, kam ir atļauts piedalīties tiesību slēgt publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanas procedūrā. Šīs direktīvas 48. pants, kas attiecas uz tehniskajām un profesionālajām iespējām, ir izteikts šādi:

"[..]

2. Komersantu tehniskās iespējas var pierādīt ar vienu vai vairākiem no turpmāk minētajiem līdzekļiem saistībā ar būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu veidu, apjomu vai nozīmīgumu:

[..]

b) norāde par iesaistītajiem tehniķiem vai tehniskajām struktūrām, kas var nebūt tieši saistītas ar konkrētā komersanta uzņēmumu, jo īpaši minot atbildīgos par kvalitātes kontroli un – būvdarbu valsts līgumu gadījumā – tos, kurus būvuzņēmējs var piesaistīt būves realizācijai;

[..]

i) norāde par līguma daļu, par kuru pakalpojumu sniedzējs varētu slēgt apakšlīgumus;

[..]

3. Uzņēmējs var balstīties uz citu uzņēmēju iespējām, ja tas ir nepieciešams konkrētā līguma izpildei, neatkarīgi no savstarpējo attiecību juridiskā rakstura. Šādā gadījumā komersantam jāpierāda līgumslēdzējai iestādei tas, ka viņa rīcībā būs līguma izpildei vajadzīgie resursi, piemēram, uzrādot minēto juridisko personu apņemšanās rakstu par vajadzīgo resursu nodošanu komersanta rīcībā.

[..]

5. To valsts [publisku] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, kuru priekšmets ir piegādes, kas ietver izvietošanas vai uzstādīšanas darbus, pakalpojumu sniegšanu un/vai būvdarbu realizāciju, komersantu iespējas sniegt konkrēto pakalpojumu vai veikt uzstādīšanu vai būvdarbus, var izvērtēt atsevišķi pēc viņu kvalifikācijas, darba ražīguma, pieredzes un uzticamības.

6. Līgumslēdzējas iestādes paziņojumā vai uzaicinājumā uz konkursu nosaka, kuras no 2. punktā minētajām norādēm tās vēlas saņemt."

Regula Nr. 1083/2006

8 Saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 preambulas 66. apsvērumu:

"Būtu jānosaka dalībvalstu pienākumi attiecībā uz vadības un kontroles sistēmām, izdevumu apstiprināšanu, kā arī neatbilstību un Kopienas tiesību aktu pārkāpumu novēršanu, atklāšanu un labošanu, lai nodrošinātu darbības programmu efektīvu un pareizu īstenošanu. [..]"

9 Šīs regulas 1. pantā ir paredzēts:

"Šajā regulā ir paredzēti vispārīgi noteikumi, kas reglamentē Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), Eiropas Sociālo fondu (ESF) (turpmāk [tekstā] – "struktūrfondi") un Kohēzijas fondu [..]

[..]

Tālab šajā regulā ir paredzēti principi un noteikumi par partnerību, plānošanu, izvērtēšanu, vadību, tostarp finanšu pārvaldību, uzraudzību un kontroli, pamatojoties uz dalībvalstu un Komisijas dalītu atbildību."

10 Minētās regulas 2. panta 7. punktā "neatbilstība" ir definēta kā "jebkurš Kopienas tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu Eiropas Savienības vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu".

11 Atbilstoši Regulas Nr. 1083/2006 9. panta 5. punktam struktūrfondu un kohēzijas fonda finansētajām darbībām it īpaši ir jāatbilst atvasināto tiesību aktu normām.

12 Šīs regulas 98. pantā "Dalībvalstu veiktās finanšu korekcijas" ir noteikts:

"1. Pirmām kārtām dalībvalstu pienākums ir izmeklēt neatbilstības, pamatojoties uz jebkurām ievērojamām atkāpēm, kas attiecas uz darbību vai darbības programmu īstenošanas vai kontroles būtību vai apstākļiem un veicot vajadzīgās finanšu korekcijas.

2. Dalībvalsts veic vajadzīgās finanšu korekcijas saistībā ar konkrētām vai sistemātiskām neatbilstībām, kas konstatētas darbībās vai darbības programmās. Dalībvalsts veiktās korekcijas izpaužas kā visa vai daļēja valsts ieguldījuma darbības programmā atcelšana. Dalībvalstis ņem vērā nelikumību būtību un smagumu, kā arī Fondam radītos finanšu zaudējumus.

[..]"

Polijas tiesības

13 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka 2004. gada 29. janvāra *ustawa Prawo zamówień publicznych* (Likums par publisko iepirkumu tiesībām; turpmāk tekstā – "*p.z.p.*") redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem, 36. panta 5. punkts bija izteikts šādi:

"Līgumslēdzēja iestāde specifikācijās var noteikt, par kādu daļu no iepirkuma nedrīkst tikt slēgti apakšuzņēmuma līgumi."

14 Vēlāk šī tiesību norma tika grozīta tādējādi, ka komersants var slēgt līgumus ar apakšuzņēmējiem par publiska līguma, kura slēgšanas tiesības tam ir piešķirtas, izpildi, ciktāl līgumslēdzēja iestāde, ņemot vērā šī līguma īpatnības, specifikācijās nav noteikusi, ka par iepirkumu vai tā daļu nedrīkst tikt slēgti līgumi ar apakšuzņēmējiem.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 2007. gada 18. maijā Vroclavas pilsētas kompetentais dienests veica slēgtu publiskā iepirkuma procedūru attiecībā uz apvedceļa daļēju būvniecību. Šis projekts, kura izmaksas atbilda apmēram EUR 65 miljoniem, saņēma Savienības finanšu atbalstu, piemērojot Kopienu atbalsta Polijas Republikai operatīvo programmu infrastruktūras un vides jomā saskaņā ar mērķi "Konverģence", ko līdzfinansē Kohēzijas fonds un ERAF.

16 No septiņiem komersantiem, kas vēlējās piedalīties šajā procedūrā, pieci tika uzaicināti iesniegt piedāvājumus. Šiem pieciem komersantiem nosūtītajās specifikācijās bija ietverts šādi izteikts noteikums:

"Komersantam ir jāizpilda vismaz 25 % no iepirkumā ietilpstošajiem darbiem ar saviem līdzekļiem".

17 2008. gada 1. augustā Vroclavas pilsēta noslēdza publisku līgumu ar izvēlēto komersantu.

18 Pēc administratīvas procedūras pēc šī iepirkuma īstenošanas, ko veica valsts iestādes, kam ir jākontrolē noteiktu Savienības līdzfinansēto darbību likumība, Vroclavas pilsēta būtībā prasīja finanšu korekciju PLN 8 600 473,38 apmērā (apmēram EUR 1 960 000), kas atbilst 5 % no valsts finansētajām izmaksām minētā noteikuma apgalvotās nelikumības dēļ, ņemot vērā Direktīvu 2004/18, kas ir piemērojama attiecīgajam iepirkumam, ievērojot tā vērtību.

19 Saskaņā ar iesniedzējtiesas lēmumu iestāde, kam ir kompetence šīs administratīvās procedūras pēdējā stadijā, ir pamatojusi šo finanšu korekciju, pirmkārt, ar faktu, ka strīdīgais noteikums ierobežoja līgumu slēgšanu ar apakšuzņēmējiem, neievērojot *p.z.p.* 36. panta 5. punktu. Šīs tiesību normas mērķis bija nodrošināt, ka tāda publiska līguma daļas, kam ir vajadzīgas īpašas zināšanas un kompetences un kuru izpildes kvalitāte tātad ir atkarīga no izpildītāja īpašajām iespējām, efektīvi izpilda komersants, kura iespējas ir novērtētas iepirkuma procedūrā. Šis mērķis ieguva īpašu nozīmi tādēļ, ka valsts tiesību normas, kas piemērojamas pamatlietas faktu norises laikā, neļauj komersantiem atsaukties uz trešo personu iespējām, lai pamatotu, ka tās atbilst kritērijiem par iespējām, kas tiek prasīti, lai piedalītos publiskā iepirkuma procedūrā.

20 Šī iestāde uzskata, ka līgumslēdzējai iestādei, piemērojot *p.z.p.* 36. panta 5. punktu, bija jāprecizē konkrēti, kuras attiecīgā publiskā līguma daļas ir obligāti jāizpilda pretendentam personīgi. Tāds noteikums, kāds ir noteikums pamatlietā, kurā vienīgi ir netieši noteikta darbu procentuālā daļa, kas ir jāizpilda pretendentam, neļauj noteikt, pārkāpjot *p.z.p.* 36. panta 5. punkta mērķi, vai apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas ierobežojums attiecas uz darbiem, kuru izpildei ir vajadzīgas īpašas kompetences. Šis valsts tiesību pārkāpums ir arī Direktīvas 2004/18 25. panta pārkāpums, minētajai iestādei šajā ziņā atsaucoties uz 2004. gada 18. marta spriedumu *Siemens* un *ARGE Telekom* (C-314/01, EU:C:2004:159).

21 Otrkārt, lai gan apgalvotais Savienības tiesību pārkāpums neesot ietekmējis pamatlietā aplūkoto tiesību noslēgt publisku līgumu piešķiršanu, apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas aizliegums esot negatīvi ietekmējis Savienības vispārējo budžetu. Šis ierobežojums esot radījis risku, ka tiks izjaukts konkurences līdzsvars, kas var radīt iepirkumos piedāvāto cenu pieaugumu, un šāds risks esot pietiekams, lai būtu neatbilstība Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē.

22 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šajā gadījumā piemērojamās finanšu korekcijas likme tiek noteikta ar kompetentās iestādes izmantotās skalas palīdzību.

23 Vroclavas pilsēta cēla iesniedzējtiesā prasību par lēmumu par finanšu korekciju, apstrīdot šī lēmuma divu centrālo argumentu pamatotību. Attiecībā uz specifikāciju strīdīgā noteikuma nelikumību tā apgalvo, ka *p.z.p.* 36. panta 5. punkts, redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietas faktu norises laikā, ietvēra principu, kuram atbilstoši pretendentam ir jāizpilda līgums ar saviem līdzekļiem, bet apakšuzņēmuma līgumu slēgšana ir izņēmums, un tādēļ līgumslēdzēja iestāde varēja to atļaut, bet nevarēja noteikt šādu pienākumu. Šķiet, ka iesniedzējtiesa piekrīt šādai attiecīgās tiesību normas interpretācijai.

24 Pēdējā minētā apgalvo, ka, lai atrisinātu strīdu, ko tā izskata, Tiesai ir jāsniedz, pirmkārt, Direktīvas 2004/18 25. panta, it īpaši termina "līguma daļa", interpretācija, lai noteiktu, vai šajā tiesību normā ir liegts līgumslēdzējai iestādei noteikt maksimālo procentuālo līguma daļu, par ko nākamais

līgumslēdzējs var slēgt apakšuzņēmuma līgumus. Šī tiesa šaubās arī attiecībā uz jautājumu, vai uz šādu ierobežojumu varētu attiekties šīs direktīvas 26. pants kā izpildes nosacījums šīs tiesību normas izpratnē.

25 Minētā tiesa uzskata, ka no 2004. gada 18. marta sprieduma *Siemens* un *ARGE Telekom* (C-314/01, EU:C:2004:159) izriet, ka Direktīva 2004/18 ļauj ierobežot apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu publisku līgumu izpildei ar nosacījumu, ka tā sekas nav tādas, ka komersanti, kas vēlas atsaukties uz apakšuzņēmēju tehniskajām un ekonomiskajām iespējām, tiek kavēti piedalīties publiskā iepirkuma procedūrā. Tomēr šajā spriedumā netika izšķirts jautājums, vai līgumslēdzējai iestādei ir atļauts izteikt procentos darbu apjomu, kas pretendentam ir jāizpilda personīgi.

26 Turklāt iesniedzējtiesa šaubās, vai tāds noteikums, kāds ir pamatlietā, ierobežojot iespēju maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) piedalīties darbu izpildē, kas ir publiskā līguma priekšmets, nevar pārkāpt publisko iepirkumu atvērtības neizkropļotai konkurencei principu, jo, tā kā šī atvērtība attiecas uz visiem uzņēmumiem neatkarīgi no to izmēra, šķiet, ka īpaša uzmanība ir jāvelta MVU. Šī tiesa šajā jautājumā atsaucas uz Tiesas judikatūru, it īpaši 2013. gada 10. oktobra spriedumu *Swm Costruzioni 2* un *Mannocchi Luigino* (C-94/12, EU:C:2013:646, 33. punkts).

27 Otrkārt, minētā tiesa apgalvo arī, ka ir nepieciešams saņemt skaidrojumus attiecībā uz jēdzienu "neatbilstība" Regulas Nr. 1083/2006 izpratnē, lai tā varētu noteikt, vai, ņemot vērā lietas apstākļus, ko tā izskata, iespējamā Savienības tiesību pārkāpuma, kas skar attiecīgo iepirkumu, nozīmīgums prasa finanšu korekciju.

28 Šajā ziņā tā šaubās, vai jebkura Savienības tiesību publisku līgumu jomā neievērošana var būt šāda neatbilstība, kam ir jāizraisa finanšu korekcija, un vai ir jāņem vērā konkrētie katra gadījuma apstākļi, it īpaši šo tiesību neievērošanas iespējamās sekas. Attiecībā uz šiem konkrētajiem apstākļiem tā šajā gadījumā norāda, ka piemērojamais likums tika interpretēts kā tāds, kas neizslēdz tādu noteikumu, kāds ir pamatlietā, ka šis noteikums atļauj, neraugoties uz visu, slēgt apakšuzņēmuma līgumus par 75 % darbu, kas ir līguma priekšmets, ko tā neapstrīd, un ka iepirkums radīja efektīvu konkurenci.

29 Šādos apstākļos *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* (Varšavas vojevodistes Administratīvā tiesa) nolēma atlikt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, ievērojot Direktīvas 2004/18 25. pantu, līgumslēdzēja iestāde [publiskā] iepirkuma specifikācijās var noteikt, ka [pretendentam] ir pienākums izpildīt vismaz 25 % no iepirkumā ietilpstošajiem darbiem ar saviem līdzekļiem?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai pirmajā jautājumā aprakstītās prasības izmantošana publiskā iepirkuma procedūrā ir tāds ES tiesību pārkāpums, kas rada vajadzību veikt finanšu korekcijas atbilstoši Regulas Nr. 1083/2006 98. pantam?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

30 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 2004/18 ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde ir tiesīga prasīt, paredzot noteikumu būvdarbu publiskā iepirkuma specifikācijās, ka šī iepirkuma nākamais līgumslēdzējs ar saviem līdzekļiem veic noteiktu procentuālu darbu daļu, kas ir minētā iepirkuma priekšmets.

31 Atbilstoši Direktīvas 2004/18 25. panta pirmajai daļai līgumslēdzēja iestāde līguma dokumentos var prasīt vai dalībvalsts var prasīt, lai pretendenti piedāvājumā norāda, par kādu daļu no līguma varētu tikt slēgti apakšuzņēmuma līgumi ar trešajām personām, kā arī norāda piedāvātos apakšuzņēmējus.

32 Kā Tiesa ir konstatējusi 2013. gada 10. oktobra spriedumā *Swm Costruzioni 2* un *Mannocchi Luigino* (C-94/12, EU:C:2013:646), ar šo pantu Direktīvā 2004/18 ir paredzēta apakšuzņēmumu līgumu slēgšana, nenosakot ierobežojumus šajā ziņā.

33 Tieši otrādi, šīs direktīvas 48. panta 3. punkts, paredzot iespēju pretendentiem pierādīt, ka viņi atbilst tehnisko un profesionālo iespēju minimumam, ko ir noteikusi līgumslēdzēja iestāde, izmantojot trešo personu spējas, ciktāl tās pierāda, ka tām faktiski ir vajadzīgie līdzekļi, kas tām pašām nepieder, lai izpildītu līgumu, ja tas ir tām piešķirts, ir veltīts iespējai pretendentiem slēgt apakšuzņēmuma līgumus, lai izpildītu līgumu, un tas principā ir neierobežoti.

34 Tomēr, ja iepirkuma dokumentos ir noteikts, ka pretendentiem ir jānorāda savos piedāvājumos līguma daļa, ko tiem, iespējams, ir nodoms nodot apakšuzņēmējiem un piedāvātie apakšuzņēmēji atbilstoši Direktīvas 2004/18 25. panta pirmajai daļai, līgumslēdzējai iestādei ir tiesības aizliegt slēgt apakšuzņēmuma līgumus, kuru iespējas tā nevarēja pārbaudīt piedāvājumu pārbaudes un līgumslēdzēja izvēles stadijā, lai izpildītu iepirkuma būtiskās daļas (šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 18. marts, *Siemens* un *ARGE Telekom*, C-314/01, EU:C:2004:159, 45. punkts).

35 Tomēr piemērojamība atšķiras tādam noteikumam, kāds ir pamatlietā, kas nosaka ierobežojumus apakšuzņēmumu līgumu slēgšanai par iepirkuma daļu, kas noteikta abstrakti kā tā noteikta procentuāla daļa, un tas tā ir neatkarīgi no iespējas pārbaudīt apakšuzņēmēju iespējamās spējas un bez nevienas norādes uz uzdevumu, uz kuriem tas attiecas, būtiskumu. Visos šajos aspektos šāds noteikums apliecina nesaderību ar Direktīvu 2004/18, kas ir svarīga pamatlietā.

36 Tādējādi, kā ģenerāladvokāte norāda savu secinājumu 41. punktā, šāds noteikums, pieņemot, ka tas ir līguma izpildes nosacījums Direktīvas 2004/18 26. panta izpratnē, nevar tikt pieļauts atbilstoši šim pantam, jo tas ir pretējs šīs direktīvas 48. panta 3. punktam un tātad Savienības tiesībām.

37 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2004/18 ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei nav atļauts prasīt, paredzot noteikumu būvdarbu publiskā iepirkuma specifikācijās, ka šī iepirkuma nākamais līgumslēdzējs izpilda pats ar saviem līdzekļiem darbu, kas ir šī iepirkuma priekšmets, noteiktu procentuālu daļu.

Par otro jautājumu

38 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1083/2006 98. pants, skatīts kopā ar šīs regulas 2. panta 7. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka līgumslēdzēja iestāde, neievērojot Direktīvu 2004/18, ir noteikusi būvdarbu publiskajā iepirkumā attiecībā uz projektu, kas saņem Savienības finanšu atbalstu, ka nākamais līgumslēdzējs ar saviem līdzekļiem izpilda vismaz 25 % no šiem darbiem tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, ir "neatbilstība" minētā 2. panta 7. punkta izpratnē, kas pamato vajadzību piemērot finanšu korekciju atbilstoši minētajam 98. pantam.

39 Attiecībā uz konkrētiem šīs lietas apstākļiem iesniedzējtiesa norāda, ka piemērojamais valsts likums tika interpretēts kā tāds, kas neaizliedz tādu noteikumu, kāds ir pamatlietā, ka šis noteikums atļāva, neraugoties uz visu, slēgt apakšuzņēmuma līgumus par 75 % no darbiem, kas ir iepirkuma priekšmets, ka to neapstrīd kandidāti, kas ir aicināti iesniegt piedāvājumus, kuri vienīgie par to zināja, un ka iepirkums radīja efektīvu konkurenci.

40 Tādējādi uzdotajam jautājumam ir divi aspekti, no kuriem pirmais attiecas uz jēdzienu "neatbilstība" Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē un otrais – uz finanšu korekciju mehānismu, kas valsts iestādēm ir jāīsteno pārkāpuma gadījumā, piemērojot šīs regulas 98. pantu.

41 Pirmkārt, attiecībā uz minēto jēdzienu "neatbilstība" tas atbilstoši Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punktam attiecas uz jebkuru Savienības tiesību aktu pārkāpumu, kas noticis komersanta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu Savienības vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu.

42 Jākonstatē, ka šīs definīcijas pēdējā daļa izraisa iesniedzējtiesas šaubas, jo šajā gadījumā noteikums, kas jāuzskata par pretēju Savienības tiesībām, attiecībā uz atbildi, kas jāsniedz uz pirmo jautājumu, tai šķiet bez konkrētām sekām.

43 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, protams, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi savu secinājumu 53.–55. punktā, atsaucoties it īpaši uz Regulas Nr. 1083/2006 9. panta 5. punktu, kā arī pēc analoģijas uz 2011. gada 21. decembra spriedumu *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* (C-465/10, EU:C:2011:867, 46. un 47. punkts), Savienība paredz, ka struktūrfondi un Kohēzijas fonds finansē tikai darbības, kas tiek veiktas pilnībā atbilstoši Savienības tiesībām.

44 Tādējādi no šīs regulas 2. panta 7. punktā minētās definīcijas izriet, ka Savienības tiesību pārkāpums ir neatbilstība šīs tiesību normas izpratnē tikai tad, ja tā kaitē vai tās sekas kaitē Savienības vispārējam budžetam, uzliekot šim budžetam pārmērīgus izdevumus. Tātad šāds pārkāpums ir jāuzskata pa neatbilstību, ciktāl tas var ietekmēt budžetu. Turpretim netiek prasīts, lai tiktu pierādīta konkrētas finansiālas ietekmes esamība (skat. pēc analoģijas 2011. gada 21. decembra spriedumu *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, C-465/10, EU:C:2011:867, 47. punkts).

45 Līdz ar to jāuzskata, ka publiskā iepirkuma noteikumu neizpilde ir neatbilstība Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē, ciktāl iespēja, ka šī neizpilde ietekmē attiecīgā fonda budžetu, nevar tikt izslēgta.

46 Otrkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 1083/2006 98. pantā paredzēto finanšu korekcijas mehānismu jākonstatē, ka šī panta 1. un 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis veic finanšu korekciju, ja tiek konstatēta neatbilstība.

47 Līdz ar to šī panta 2. punkta pirmajā daļā ir paredzēts arī kompetentajai valsts iestādei noteikt korekcijas summu, kas ir jāpiemēro, ņemot vērā trīs kritērijus, proti, konstatētās neatbilstības raksturu, tās smagumu un finanšu zaudējumus, kas no tās izriet attiecīgajam fondam.

48 Ja ir runa, kā pamatlietā, par konkrētu, nevis sistemātisku neatbilstību, šī pēdējā minētā prasība obligāti prasa pārbaudīt katru gadījumu, ņemot vērā katras lietas visus atbilstošos apstākļus, ievērojot vienu no šiem trim kritērijiem.

49 Tādējādi, ja, kā ģenerāladvokāte uzsver savu secinājumu 60. punktā, tas neizslēdz, ka pirmā pieeja var tikt īstenota, pamatojoties uz samērīguma principam atbilstošu skalu, tomēr piemērojamās korekcijas galīgās summas noteikšanai ir jāņem vērā visas īpatnības, kas raksturo konstatēto neatbilstību salīdzinājumā ar elementiem, kuri ir ņemti vērā, lai noteiktu šo skalu, kas var attaisnot lielākas vai, tieši otrādi, mazākas korekcijas piemērošanu.

50 Tādējādi tādi apstākļi kā tāda noteikuma, kāds tiek aplūkots pamatlietā, atbilstība saskaņā ar valsts likumu pienākumam izpildīt ar saviem līdzekļiem noteiktu iepirkuma daļu un tas, ka ir noteikts vienīgi, iespējams, neliels finanšu ietekmes risks, var ietekmēt piemērojamās finanšu korekcijas galīgo summu.

51 Tādējādi uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1083/2006 98. pants, skatīts kopā ar šīs regulas 2. panta 7. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka līgumslēdzēja iestāde, neievērojot Direktīvu 2004/18, ir noteikusi būvdarbu publiskajā iepirkumā attiecībā uz projektu, kas saņem Savienības finanšu atbalstu, ka nākamais līgumslēdzējs ar saviem līdzekļiem izpilda vismaz 25 % no šiem darbiem, ir "neatbilstība" minētā 2. panta 7. punkta izpratnē, kas pamato vajadzību piemērot finanšu korekciju atbilstoši minētajam 98. pantam, jo iespēja, ka šī neizpilde ir ietekmējusi attiecīgā fonda budžetu, nevar tikt izslēgta. Šīs korekcijas summa ir jānosaka, ņemot vērā visus konkrētos apstākļus, kas ir atbilstoši, ņemot vērā minētās regulas 98. panta 2. panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, tas ir, konstatētās neatbilstības raksturu, tās smagumu un finansiālo zaudējumu, kas no tās rodas attiecīgajam fondam.

Par tiesāšanās izdevumiem

52 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publisku] līgumu, piegādes valsts [publisku] līgumu un pakalpojumu valsts [publisku] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, kas ir grozīta ar Komisijas 2005. gada 19. decembra Regulu (EK) Nr. 2083/2005, ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei nav atļauts prasīt, paredzot noteikumu būvdarbu publiskā iepirkuma specifikācijās, ka šī iepirkuma nākamais līgumslēdzējs izpilda pats ar saviem līdzekļiem darbu, kas ir šī iepirkuma priekšmets, noteiktu procentuālu daļu;**

2) **Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 98. pants, skatīts kopā ar šīs regulas 2. panta 7. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka līgumslēdzēja iestāde, neievērojot Direktīvu 2004/18, ir noteikusi būvdarbu publiskajā iepirkumā attiecībā uz projektu, kas saņem Savienības finanšu atbalstu, ka nākamais līgumslēdzējs ar saviem līdzekļiem izpilda vismaz 25 % no šiem darbiem, ir "neatbilstība" minētā 2. panta 7. punkta izpratnē, kas pamato vajadzību piemērot finanšu korekciju atbilstoši minētajam 98. pantam, jo iespēja, ka šī neizpilde ir ietekmējusi attiecīgā fonda budžetu, nevar tikt izslēgta. Šīs korekcijas summa ir jānosaka, ņemot vērā visus konkrētos apstākļus, kas ir atbilstoši, ņemot vērā minētās regulas 98. panta 2. panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, tas ir, konstatētās neatbilstības raksturu, tās smagumu un finansiālo zaudējumu, kas no tās rodas attiecīgajam fondam.**

[Paraksti]